

**UCHWAŁA NR XLIX/296/2022
RADY POWIATU CZŁUCHOWSKIEGO**

z dnia 29 czerwca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Człuchowskim na
lata 2022-2024**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528 z późn. zm.) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447)

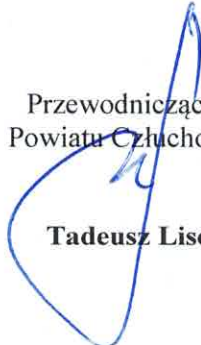
Rada Powiatu uchwała,

co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Człuchowskim na lata 2022-2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Człuchowskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Człuchowskiego

Tadeusz Lisowski

Załącznik

do uchwały Nr XLIX/296/2022

Rady Powiatu Człuchowskiego

z dnia 29 czerwca 2022r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY
ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE
CZŁUCHOWSKIM
NA LATA 2022-2024
PCPR Człuchów

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ	5
1. Rodzinna piecza zastępcza	8
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	16
3. Usamodzielnianie wychowanków	21
II. ANALIZA SWOT	23
III. CELE PROGRAMU	25
IV. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2022-2024	28
V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	28
VI. REALIZATORZY PROGRAMU	29
VII. ADRESACI PROGRAMU	29
VIII. MONITORING I EWALUACJA	29
IX. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘTYCH CELÓW	30
X. ZAKOŃCZENIE	30

WSTĘP

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”¹- to słowa preambuły ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 roku, poz. 447), które od lat wyznaczają cele i kierunki działań pieczy zastępczej. Preambuła niosąca przesłanie szeroko rozumianej pieczy zastępczej.

W polskim porządku prawnym ochrona dziecka i rodziny zajmuje szczególne miejsce. Zgodnie z obowiązującym prawem w sytuacji, kiedy dobro dziecka pozwala pomóc rodzinie bez konieczności ograniczania władzy rodzicielskiej w zakresie sprawowania opieki, rodzina otrzymuje pomoc w postaci poradnictwa, terapii rodzinnej, asystentury rodzinnej lub pracy socjalnej. Natomiast w przypadku, gdy dziecko jest całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej, powiat ma za zadanie zapewnić mu opiekę i wychowanie w warunkach jak najbardziej zbliżonych do warunków naturalnych - oczywiście mając na uwadze dobro dziecka i jego potrzeby.

Obowiązek ten wynika z zapisów zawartych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na podstawie, której jednostka samorządu terytorialnego jest zobowiązana do organizowania dzieciom i młodzieży pozbawionej wsparcia rodziny (opiekunów), pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej.

System pieczy zastępczej, obejmujący pieczę rodzinną i instytucjonalną, podlega nieustannym zmianom. Dokonują się one w obszarach polityki społecznej, na kanwie idei prymatu rodziny, celem tworzenia i wdrażania rozwiązań, dążących do zabezpieczenia dzieciom pozbawionym możliwości życia w rodzinie generacyjnej, pieczy zastępczej w jej rodzinnych formach. Mimo zastosowania wachlarza wsparcia rodzin naturalnych wciąż wiele dzieci przebywa i jest umieszczanych w pieczy zastępczej, jego ważną sekwencją jest zadbanie o optymalne funkcjonowanie rodzinnych form pieczy zastępczej. To zadanie na podstawie obowiązującego prawa, w głównej mierze, przypisane jest samorządom szczebla powiatowego.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2022r., poz. 447) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Aktualny Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Człuchowskiego przyjęty został Uchwałą Nr V/32/2019 z dnia 28.02.2019r. do realizacji na lata 2019-2021, w związku z upływającym okresem obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument tj. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Człuchowskiego na lata 2022-2024.

Poniższy Program przedstawia charakterystykę pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej, a także omawia tematykę usamodzielnień wychowanków uwzględniając kierunki działań wskazanych w ustawie oraz założenia określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Człuchowskiego. Istotną część Programu stanowi określenie działań, poprzez które zostaną osiągnięte cele, w tym między innymi rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, specjalistyczne wsparcie dla rodzin zastępczych i ich podopiecznych, świadczenie usług w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z faktycznymi potrzebami oraz wsparcie usamodzielnianych wychowanków.

Podstawa prawna

Działania uwzględnione w niniejszym Programie podejmowane i realizowane są w oparciu o:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej;
- Konwencję o Prawach Dziecka;
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawę z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej;
- Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 - 2030.

Program jest spójny ze:

- 1) Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 przyjętą uchwałą nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku,
- 2) Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2030 przyjęty uchwałą nr 412/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2021r.,
- 3) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Człuchowskim na lata 2021-2030 przyjętą uchwałą nr XXXIX/2429/2021 Rady Powiatu Człuchowskiego z dnia 30 września 2021 roku,
- 4) Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Człuchowskim na lata 2021-2025.

I. CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom poza środowiskiem biologicznym, w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

System pieczy zastępczej stanowi formę pomocy rodzinie biologicznej w celu przezwyciężenia trudności życiowych rodziny. Zgodnie z ustawą, dziecko umieszcza się bowiem w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

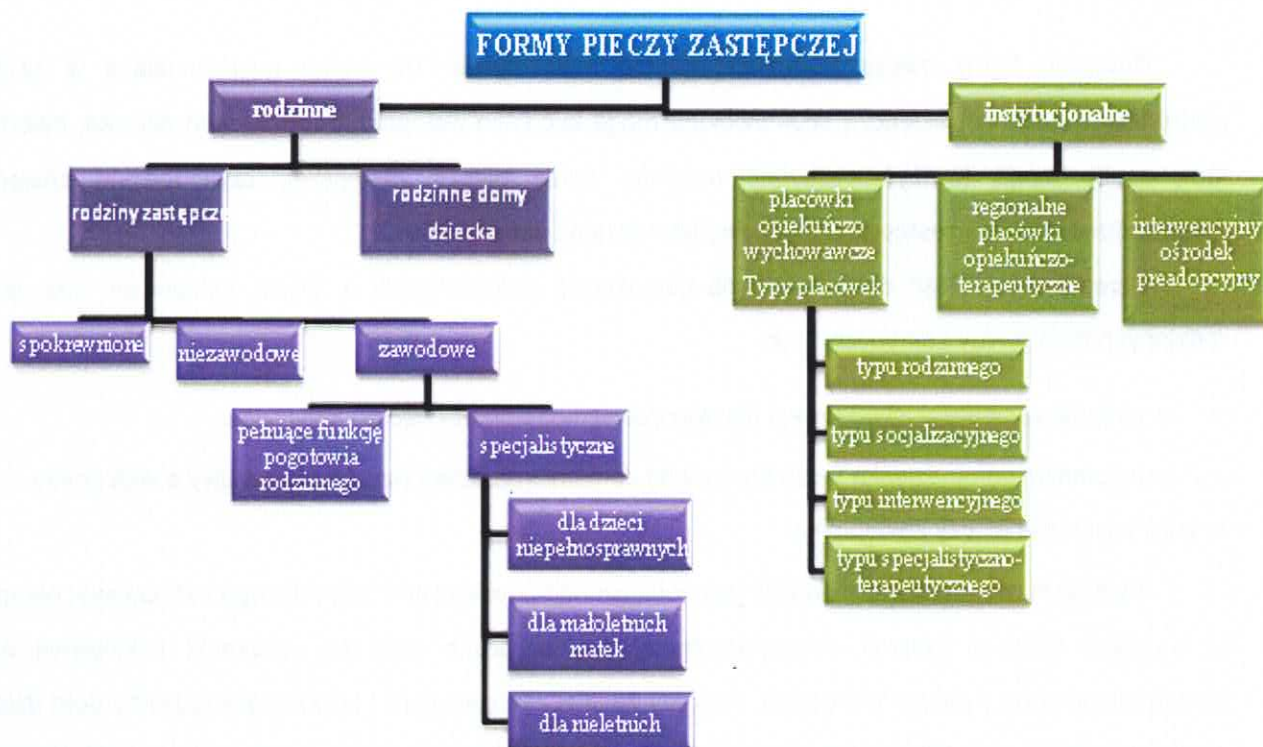
Od dnia 1 stycznia 2012 roku ustanowiono nowy podział kompetencji w zakresie wspierania rodziny i dziecka i systemu pieczy zastępczej. Poniżej przedstawiono podział zadań na poszczególne szczeble samorządowe:

Zadania pieczy zastępczej zdefiniowano w art. 33 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gdzie wymienia się je jako zapewnienie, oprócz pracy z rodziną naturalną, także „przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych”.

Zadania z zakresu systemu pieczy zastępczej należą do kompetencji jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego - powiatów, a w nich w szczególności do powiatowych centrów pomocy rodzinie, organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Starosta Człuchowski Zarządzeniem Nr 32/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku na organizatora pieczy zastępczej wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie.

Pieczka zastępcza nad dziećmi sprawowana jest w Polsce w dwóch formach - rodzinnej i instytucjonalnej. Zasady ich organizacji i prosperowania uregulowane są w ustawie. Jest to rodzaj usług społecznych, będących dopełnieniem i uzupełnieniem wsparcia rodzin naturalnych, które z różnych względów nie mogą zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania. Ustawa wymienia, w ramach tych form, różne typy podmiotów sprawujących pieczę zastępczą, które przedstawiono na poniższym schemacie.

Pieczą zastępczą to pieczę sprawowaną poza rodziną biologiczną dziecka przez rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze przez wszystkie dni tygodnia, przez całą dobę, w zasadzie bez z góry określonego terminu jej zakończenia w konsekwencji ingerencji sądu w sferę władzy rodzicielskiej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje:

- przede wszystkim na podstawie orzeczenia sądu,
- w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną,
- na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, zastosowania art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo placówce opiekuńczo-wychowawczej następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie albo placówce nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się nadal uczy.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinne formy pieczy zastępczej tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. Rodziną zastępczą spokrewnioną mogą być tylko wstępni lub rodzeństwo dziecka, natomiast inne osoby mogą tworzyć pozostałe rodzinne formy pieczy zastępczej, czyli rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinny dom dziecka.

Określona jest ilość dzieci lub osób pełnoletnich pozostających w pieczy zastępczej, pod opieką rodzinnych form pieczy zastępczej i tak:

- w rodzinie zastępczej zawodowej i niezawodowej może przebywać do trójki dzieci,
- w rodzinnym domu dziecka może przebywać do ośmiorga dzieci (art. 53 i 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Wyjątkiem od wskazanych limitów jest konieczność umieszczenia liczniejszego rodzeństwa, ale może to wystąpić tylko w sytuacji wyrażenia zgody prowadzących oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodziny pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze zawodowe i prowadzący rodzinny dom dziecka zawierają z właściwym starostą umowę o pełnienie tych funkcji na odpowiednio minimum 4 i 5 lat. Umowy te oparte są na zasadach Kodeksu cywilnego, dotyczących umów zlecenia, ale okres pełnienia funkcji pieczy zastępczej w tej formie wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

Formą rodzinnej opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Głównym zadaniem rodziny zastępczej jest zapewnienie właściwych warunków wychowania i rozwoju dziecka pozbawionego szansy wychowania w rodzinie biologicznej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, to rodziny zastępcze:

- spokrewnione (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- niezawodowe (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- zawodowe, w tym:
 - pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
 - specjalistyczne.

W niezawodowej i zawodowej rodzinie zastępczej w tym samym czasie może przybywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku

konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej licznego rodzeństwa liczba dzieci może się zwiększyć za zgodą rodziny zastępczej oraz przy pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W zawodowej rodzinie zastępczej charakterze pogotowia rodzinnego umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci na okres 4 miesięcy do czasu unormowania życiowej sytuacji dziecka, w wyjątkowych sytuacjach pobyt za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej może być przedłużony do 8 miesięcy lub do czasu zakończenia postępowania sądowego.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich.

W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie nie może przebywać więcej niż 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Liczba umieszczonych dzieci może się zwiększyć po uzyskaniu zgody prowadzącego rodzinny dom dziecka i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Analizując obecny stan prawny należy zauważyć, iż ustawodawca zakłada rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w miejsce pieczy instytucjonalnej. Zgodnie z tym założeniem, wszystkie dzieci do 10 roku życia, które nie mogą pozostawać w rodzinach biologicznych mają zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

W celu określenia sposobu realizacji powyższego założenia, niezbędne jest scharakteryzowanie funkcjonującej na terenie Powiatu rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z tym poniżej przedstawione zostaną informacje dotyczące między innymi liczby rodzin zastępczych, liczby dzieci przebywających w pieczy rodzinnej, ich wieku, a także powodów umieszczenia w pieczy. Ponadto omówione zostaną trudności występujące w rodzinach zastępczych oraz wsparcie udzielane opiekunom i dzieciom. Przedmiotowe informacje są niezbędne dla określenia kierunku zmian.

W oparciu o dane zgromadzone przez PCPR Człuchów na przestrzeni ostatnich lat, poniżej przedstawione są informacje dotyczące liczby poszczególnych rodzinnych form pieczy zastępczej jak i dzieci przebywających w nich.

Tabela 1. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej i liczba dzieci przebywających w pieczy (stan na 31 grudnia danego roku).

Liczba rodzin zastępczych/liczba dzieci	2017	2018	2019	2020	2021
Rodziny zastępcze spokrewnione	30	30	33	24	25
Dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	36	38	43	34	31
Rodziny zastępcze niezawodowe	14	13	10	11	9
Dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	17	15	12	16	11
Rodziny zastępcze zawodowe	3	4	3	3	4
Dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych	10	10	8	8	14
Rodzinne domy dziecka	0	0	0	0	0
Dzieci w rodzinnym domu dziecka	0	0	0	0	0
Suma rodzin zastępczych	47	49	46	38	38
Suma dzieci przebywających w pieczy rodzinnej	63	63	63	58	56

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Czulchów.

Na podstawie powyżej przedstawionych danych można zauważyć znaczące zmniejszenie zarówno liczby rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, jak i dzieci u nich przebywających. Niestety, z powodu braku kandydatów, nadal nie udało się utworzyć rodzinnego domu dziecka.

Kolejnym wnioskiem, który nasuwa się na podstawie analizy powyższych danych jest fakt, iż niezmiennie największą grupę opiekunów zastępczych stanowią rodziny spokrewnione, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zawodowe.

Istotną informacją charakteryzującą rodzinną pieczę jest wiek dzieci przebywających w pieczy, a także powód ich umieszczenia.

Tabela 2. Wiek dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej (stan na 31 grudnia danego roku)

Dzieci w wieku	2017	2018	2019	2020	2021
Poniżej 1 roku	1	2	2	1	1
1-3 lat	9	8	4	5	4
4-6 lat	2	4	6	7	8
7-13 lat	12	14	19	21	21
14-17 lat	25	21	21	14	14
18-24 lat	14	14	11	10	8
ogółem	63	63	63	58	56

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Czulchów.

Z analizy danych zawartych w ww. tabeli wynika, iż na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy nieznacznie spada. Równocześnie warto zwrócić uwagę na fakt, iż stopniowej zmianie ulega struktura wieku dzieci umieszczanych w pieczy. Z roku na rok rośnie liczba dzieci w wieku do 6 r. ż., natomiast maleje liczba starszych podopiecznych. Jest to efekt realizacji przekształceń pieczy zastępczej, zgodnie z którą w pieczy rodzinnej w pierwszej kolejności są umieszczane dzieci do 10 roku życia. Natomiast dzieci powyżej 10 roku życia mogą przebywać w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Jak wynika z danych własnych PCPR zdecydowana większość dzieci dorasta będąc umieszczona w pieczy zastępczej.

Warto również zauważyć, że znaczną grupę wychowanków rodzinnych form stanowią osoby, które osiągnęły pełnoletność i nadal pozostają w dotychczasowych formach pieczy. Wynika to z faktu, iż rodzina zastępcza daje im wsparcie i stabilizację w realizacji aspiracji edukacyjnych. Zjawisko to także występuje w CAPOW – PC w Człuchowie.

Istotnym aspektem, który powinien podlegać analizie, są powody umieszczenia dzieci w pieczy rodzinnej. Czynniki ten w połączeniu z wiekiem dzieci oraz liczbą umieszczanych dzieci pozwoli na wskazanie kierunków przekształceń. Poniżej przedstawione zostały powody umieszczenia dzieci w pieczy na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Tabela 3. Przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (stan na 31 grudnia danego roku).

Powód umieszczenia w pieczy zastępczej	2017	2018	2019	2020	2021
Sieroctwo	1	0	1	2	2
Półsieroctwo	9	7	4	3	3
Uzależnienia rodziców	18	25	33	22	24
Przemoc w rodzinie	2	0	0	0	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	8	7	3	8	6
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	4	6	6	3	4
Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	1	1	1	3	1
Ubóstwo	0	0	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0	0	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0	0
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	7	7	6	4	0
Inne	13	10	9	13	11

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów. „Inne” - m.in.: niepełnoletność rodziców, pobyt w zakładzie karnym rodzica/ów, odrzucenie dziecka.

Pomimo zaangażowania różnych służb społecznych, nie wszystkie dzieci mają możliwość wychowywania się w swoich rodzinach biologicznych. W przypadku rażącego zaniedbania dzieci i zagrożenia ich zdrowia lub życia postanowieniem sądu zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Należy zaznaczyć, iż umieszczenie dziecka w pieczy rodzinnej nie wynika tylko z jednego powodu. Przyczyny mogą być trudne do jednoznacznego określenia, gdyż są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. Dlatego w powyższym zestawieniu uwzględniono wiodące przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci poza rodziną jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziny, a także alkoholizm rodziców. Nie było i nie ma przypadków, aby przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej było ubóstwo czy bezrobocie rodziny.

Charakteryzując rodzinną pieczę zastępczą należy również uwzględnić trudności występujące w związku ze sprawowaną opieką. Na podstawie danych własnych PCPR można stwierdzić, iż trudności uzależnione są od typu rodziny zastępczej. W rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych występują głównie problemy wynikające z różnicy pokoleń, niepełnosprawności, kłopotów zdrowotnych, braku sił fizycznych i obniżonej sprawności psychicznej związanej ze starszym wiekiem. Innego rodzaju trudności mogą się pojawić, kiedy funkcję rodziny zastępczej pełni rodzeństwo. W tym przypadku różnica wieku jest często nieznaczna, opiekunowie są osobami bardzo młodymi, nie posiadającymi doświadczenia pozwalającego na bycie autorytetem dla młodszego rodzeństwa. Natomiast w zawodowych rodzinach zastępczych nie występują trudności w funkcjonowaniu samej rodziny, ale problemy w komunikacji oraz inne czynniki będące skutkiem deficytów występujących w rodzinach biologicznych, wynikającymi m.in. z niewydolności opiekuńczo-wychowawczej czy uzależnień.

Mając na uwadze przedstawioną powyżej charakterystykę rodzinnych form pieczy zastępczej, można stwierdzić, iż w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz optymalnego zaspokojenia potrzeb dzieci, niezbędne jest funkcjonowanie systemu, który będzie udzielał wsparcia zarówno wychowankom, jak i osobom sprawującym pieczę.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na co dzień współpracuje z rodzinami zastępczymi na terenie powiatu człuchowskiego. Wsparcie zapewniają: organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz specjaliści (psycholog, radca prawny) oraz pracownik socjalny zatrudnieni w PCPR w Człuchowie. Zarząd Powiatu w Człuchowie sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Jednym z zadań PCPR jest zgłaszanie dzieci z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka do adopcji. Do Ośrodka Adopcyjnego Fundacji „Dla Rodziny” w Gdańsku zgłaszane są dzieci wolne prawnie, czyli takie, wobec których rodzice zrzekli się praw rodzicielskich lub których zostali pozbawieni mocą postanowienia sądowego oraz sieroty. Są także rodzice biologiczni, którzy zmieniają dotychczasowe

postępowanie (podejmują leczenie, zatrudnienie) i odzyskują pełnię władzy rodzicielskiej. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą.

Tabela 4. Liczba dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą (stan na 31 grudnia danego roku).

Powód opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej	2017	2018	2019	2020	2021
Do domu rodzinnego	5	3	3	6	7
Do instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0	0	0
Do adopcji	1	1	3	1	3
Usamodzielnienie	6	6	11	10	5

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Z powyższych danych wynika, że ilość dzieci adoptowanych utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie. Wzrasta, co cieszy, ilość dzieci powracających pod opiekę swoich rodziców.

Oprócz wsparcia merytorycznego, niezbędne do właściwego funkcjonowania rodzinnych form pomocy jest również wsparcie finansowe. Zgodnie z ustawą rodzicowi zastępczemu na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, ponadto rodzina zastępcza może się starać o świadczenia, które wynikają z pojawiających się potrzeb takich jak:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
- świadczenie na pokrycie:
- niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo;
- kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo;
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym a także raz w roku świadczenie na przeprowadzenie niezbędnego remontu; jeżeli w rodzinie zastępczej jest umieszczonych powyżej 3 dzieci środki finansowe na utrzymanie lokalu rodzina zastępcza otrzymuje z mocy ustawy, tak jak rodzinny dom dziecka.

Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje również wynagrodzenie, a jego wysokość została wskazana w art. 85 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nadmienić należy, że zgodnie z art. 91 w/w ustawy Rada Powiatu może, w drodze uchwały, podnieść wysokość świadczeń pieniężnych, w tym wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych.

Poniżej zostały przedstawione informacje na temat wysokości świadczeń i wynagrodzeń wypłaconych na przestrzeni kilku lat.

Tabela 5. Świadczenia wypłacone na dzieci (stan na 31 grudnia danego roku).

Rok	Łączna kwota świadczeń	Liczba dzieci objętych wsparciem	Liczba wypłaconych świadczeń
2017	848.660,00	63	1.194
2018	861.580,00	63	1.173
2019	835.739,00	63	1.120
2020	828.652,00	58	1.103
2021	894.738,00	56	1.121

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Tabela 6. Wypłacone wynagrodzenia (stan na 31 grudnia danego roku).

Rok	Łączna kwota wypłaconego wynagrodzenia	Liczba rodzin, którym zostało wypłacone wynagrodzenie	Średnia miesięczna wartość wynagrodzenia
2017	130.120,00	5	2.168,66
2018	142.533,00	6	1.979,63
2019	100.291,00	5	1.617,52
2020	82.719,00	3	2.297,75
2021	107.440,00	4	2.238,33

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Z analizy danych zawartych w powyższych tabelach wynika, że świadczenia wypłacane rodzinom zastępczym utrzymują się na względnie podobnym poziomie. W odniesieniu do wynagrodzeń zauważyć można spadek średniej jego wartości, wynika to z braku podwyżek dla rodzin zastępczych.

Należy ponadto zaznaczyć, iż rodzicowi zastępczemu na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym” w wysokości 500zł miesięcznie. Do 31.05.2022r. Świadczenie to będzie wypłacane przez PCPR, potem realizację świadczenia przejmie ZUS. Dzieciom z rodzinnej pieczy zastępczej przysługuje także świadczenie w wysokości 300zł w ramach programu rządowego „Dobry Start”. Świadczenie to przeznaczone jest dla uczniów do 20 roku życia, a dla uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności do 24 roku życia. Od 01.09.2021r. Realizację tego świadczenia przejął ZUS. Powyższe świadczenia nie zostały uwzględnione w powyższych tabelach.

Podsumowując, można stwierdzić, iż rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Człuchowskiego, stanowi konsekwentny ciąg działań związanych z przekształceniami pieczy zastępczej. Przedstawione powyżej informacje stanowią potwierdzenie faktu, iż Powiat Człuchowski sukcesywnie realizuje założenia ustawy polegające na:

- zwiększeniu liczby rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych;

- kierowaniu w pierwszej kolejności dzieci do 10 roku życia do pieczy rodzinnej;
- wspieraniu funkcjonujących rodzin zastępczych w wypełnianiu swoich funkcji poprzez różnego rodzaju doradztwo;
- wsparciu samych dzieci przebywających w pieczy.

Funkcja rodziny zastępczej jest bardzo odpowiedzialna i trudna. Dzieci trafiające do rodzinnej pieczy zastępczej wymagają bardzo często wielospecjalistycznej diagnozy, terapii i pomocy w wyrównywaniu braków edukacyjnych. Od kilku lat można zauważyć coraz mniejszą liczbę osób chętnych do podjęcia się funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Ta tendencja ma wymiar ogólnokrajowy, niepodważalnie do tego przyczyniła się także pandemia Covid – 19. Bycie rodzicem zastępczym wiąże się z dużą odpowiedzialnością za powierzone dzieci. Pomimo wielu inicjatyw podejmowanych przez PCPR spadła liczba rodzin zastępczych niezawodowych w porównaniu z latami wcześniejszymi.

Liczba rodzin zastępczych jest uzależniona od ilości osób, które chcą podjąć się tej trudnej roli, stąd też Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi stałą kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze i pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia tej roli. Kandydaci na rodzinę zastępczą po przejściu wstępnej kwalifikacji odbywają obowiązkowe szkolenie w tym zakresie.

Pomimo wcześniejszego przeprowadzenia wśród kandydatów na rodzinę zastępczą, kwalifikacji formalnej, nie wszystkie osoby, które ukończyły szkolenie uzyskiwały pełne kwalifikacje do pełnienia roli rodziny zastępczej.

Tabela 7. Liczba kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową (stan na 31 grudnia danego roku).

Rok	Liczba kandydatów	Liczba osób, która ukończyła szkolenie	Liczba osób, która uzyskała kwalifikacje
2017	0	0	0
2018	4	4	4
2019	0	0	0
2020	0	0	0
2021	4	0	0

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Jak wynika z powyższej tabeli, bardzo mało jest osób chętnych do założenia rodziny zastępczej. Zdarza się, że nie wszystkie osoby, które spełniają prawne warunki bycia rodziną zastępczą z różnych powodów zostają zakwalifikowani do odbycia szkolenia dla kandydatów na rodzica zastępczego. Często jednym z czynników jest niewłaściwa motywacja do bycia rodzicem zastępczym, która mylona jest z funkcją rodziny adopcyjnej, jak również niechęć do kontaktów z rodzicami biologicznymi dziecka, na co kładzie się szczególnie nacisk podczas szkolenia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie stara się, aby rodziny zastępcze działające na terenie Powiatu Człuchowskiego odczuwały duże wsparcie ze strony pracowników. Poprzez systematyczny kontakt

z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej dąży się, aby rodziny zastępcze były w jak najlepszy sposób przygotowane do codziennej, bardzo ciężkiej i wyczerpującej pracy. Bardzo często rodziny zastępcze, które „pracują” 24 godziny na dobę dotyka wypalenie zawodowe. Jako partnerzy w pracy z dziećmi PCPR stara się bardzo często podkreślać olbrzymi wkład pracy rodzin zastępczych w realizacji zadań powiatu między innymi poprzez przekazywanie im imiennych życzeń okolicznościowych lub pamiętając o ich święcie ustanowionym przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej - Dniu Rodzicielstwa Zastępczego. Ponadto przez 2021 i 2022 rok dodatkowo realizowany jest projekt partnerski przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie „Pomorskie dzieciom” w ramach Poddziałania 6.2.2 Regionalnego Programu operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, dzięki któremu rodziny zastępcze z Powiatu Człuchowskiego mogą raz w miesiącu korzystać z superwizji. Superwizja ma na celu wzmacnianie pieczy zastępczej, integrację rodzin zastępczych, a przede wszystkim zapobieganie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych i pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza ma zabezpieczać opiekę nad małoletnimi, jako konieczna alternatywa w sytuacji, gdy dziecko nie może być umieszczone w pieczy rodzinnej. W Polsce dąży się do ograniczenia roli instytucji w opiece zastępczej. Ogranicza się w prawodawstwie, zarówno ilość miejsc dla wychowanków placówek, jak również podwyższa wiek małoletnich, którzy w takich formach pieczy mogą przebywać i być w nich umieszczani. Wdrażanie tych ustawowych zapisów, tzw. dochodzenie do standardów, było etapowe i rozłożone w czasie do 2021 roku. Instytucjonalne formy opieki obejmują takie placówki jak: opiekuńczo - wychowawcze, regionalne opiekuńczo - terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze są prowadzone jako podmioty różnego typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego. Wszystkie mają zabezpieczyć opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej, różnią się jednak organizacją, określonymi standardami ilości miejsc, wieku umieszczanych dzieci, osób zatrudnionych, okresem możliwego pobytu wychowanków czy trybem przyjmowania dzieci. Poza placówką rodzinną, pozostałe mogą łączyć realizowane zadania.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego są formą pieczy zastępczej, dostępną tylko dla starszych dzieci. Obecnie umieszczane są i mogą przebywać tu dzieci powyżej 10 roku życia. Dzieci przyjmowane są na podstawie orzeczenia Sądu, na

wniosek lub za zgodą rodziców dziecka bądź na prośbę samego dziecka. W zakresie realizacji zabezpieczenia dzieci w pieczy zastępczej samorządu powiatowe województwa pomorskiego, ale także dalej położone, podejmują współpracę. W przypadku okoliczności wskazujących na konieczność umieszczenia wychowanka poza miejscem jego zamieszkania, w oddaleniu od dotychczasowego środowiska lub braku miejsc w pieczy na terenie danego powiatu dzieci są kierowane do rodzin i placówek w innych miejscach. Finansowanie pobytu dzieci w tych placówkach opiekuńczo-wychowawczych odbywa się przez ponoszenie średniomiesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka, określanych corocznie przez właściwego starostę.

Jednym z celów przebudowy rozwiązań w zakresie zastępczej pieczy nad dzieckiem w świetle ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest doprowadzenie do ograniczenia roli placówek opiekuńczo-wychowawczych. Instytucje przeznaczone mają być dla dzieci starszych od 10 roku życia, wymagających szczególnej opieki, które mają trudności w przystosowaniu się do życia rodzinnego. Wyjątkowo dopuszcza się możliwość przebywania w placówkach opiekuńczo - wychowawczych dzieci młodszych, ale tylko w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo - wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka, z uwagi na stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej będzie mogło mieć miejsce po wyczerpaniu możliwości umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Należy mieć na uwadze, że pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy, do czasu jego powrotu do rodziny własnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

W tej sytuacji bardzo ważne jest, aby pracownicy instytucji opiekuńczo-wychowawczej od początku pobytu dziecka prowadzili pracę z jego rodziną we współpracy z asystentami rodzinnymi w gminach. Pozostawienie tej formy pieczy nad dzieckiem wymusza dokonanie istotnych zmian w funkcjonowaniu tych placówek. Przede wszystkim konieczne jest, aby zapewniały one swoim wychowankom warunki zbliżone do domowych i tym samym przygotowywały do samodzielnego, odpowiedzialnego funkcjonowania w dorosłym życiu. Realizacja powyższych zamierzeń oznacza, że liczba dzieci kierowanych do placówek powinna w najbliższych latach sukcesywnie ulegać zmniejszeniu.

W celu określenia sposobu realizacji powyższego założenia, niezbędne jest scharakteryzowanie funkcjonującej na terenie Powiatu instytucjonalnej pieczy zastępczej. W związku z tym poniżej przedstawione zostaną informacje dotyczące między innymi liczby placówek opiekuńczo - wychowawczych, liczby dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej, ich wieku, a także powodów umieszczenia w pieczy. Przedmiotowe informacje są niezbędne dla określenia kierunku zmian.

Na przestrzeni wielu lat **Dom Dziecka** utworzony w 1949 roku przechodził wiele zmian. Do 2009 roku był to Dom Dziecka w Wierzchowie, który zajmował się 109 wychowankami. W tym samym roku przekształcił się w **Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Powiatu Człuchowskiego** i został przeniesiony do Człuchowa, w którego skład wchodziły 4 placówki: 3 socjalizacyjne i 1 terapeutyczno – specjalistyczna.

Od stycznia 2012r., w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza instytucjonalna zaczęła przechodzić kolejne zmiany. W 2018 roku placówka nr 1 zmieniła typ z interwencyjno – socjalizacyjnej na socjalizacyjną, placówka nr 3 (zmiana siedziby z ul. Batorego 24, na os. Witosa 1b i zmiana typu ze specjalistyczno – terapeutycznej na socjalizacyjną), placówka nr 4 w siedzibą w Czarnem została zlikwidowana. Na dzień 31.12.2018r. W ZPOW PC w Człuchowie przebywało 66 dzieci. Obecnie na terenie Powiatu Człuchowskiego pieczę instytucjonalną zapewnia **Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Człuchowie**. Od 2021 r. w jego skład wchodzi:

- Dom dla Dzieci „Pod Świerkami” - placówka socjalizacyjna w Człuchowie przy ulicy Koszalińskiej 3 - dla 14 wychowanków,
- Dom dla Dzieci „Kotwica” - placówka socjalizacyjna w Człuchowie przy ulicy Koszalińskiej 3a - dla 14 wychowanków,
- Dom dla Dzieci „Przystań” - placówka socjalizacyjna w Człuchowie na osiedlu W.Witosa 1b - dla 14 wychowanków.

Łączna liczba miejsc - 42.

Wychowankowie mają zapewnioną opiekę i wychowanie, rozwijają swoje zainteresowania zarówno w placówkach, jak i poza nimi. Uczestniczą w zajęciach filmowych, kulinarnych, plastycznych, muzycznych, sportowych itp.

Tabela 8. Liczba placówek opiekuńczo - wychowawczych i liczba dzieci przebywających w pieczy (stan na 31 grudnia danego roku).

Liczba placówek/liczba dzieci	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba placówek typu socjalizacyjnego	4	3	3	3	3
Dzieci w placówkach typu socjalizacyjnego	67	66	74	46	43
Liczba placówek typu interwencyjnego	1	0	0	0	0
Dzieci w placówkach typu interwencyjnego	1	0		0	0
Liczba placówek typu specjalistyczno - terapeutycznego	1	0	0	0	0
Dzieci w placówkach typu specjalistyczno - terapeutycznego	14	0	0	0	0
Liczba placówek typu rodzinnego	0	0	0	0	0
Dzieci w w placówkach typu rodzinnego	0	0	0	0	0
Suma placówek	4	3	3	3	3
Suma dzieci przebywających w placówkach	82	66	55	46	43

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Mając na uwadze dane zawarte w powyższej tabeli można jednoznacznie stwierdzić, iż liczba dzieci przebywających w placówkach zmniejsza się. Wynika to z obowiązujących standardów dotyczących liczby dzieci – 30 dzieci, a obecnie 14 dzieci w jednej placówce, a nie z poprawy funkcjonowania rodzin.

Główne powody umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Przyczyny umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (stan na 31 grudnia danego roku).

Powód umieszczenia w pieczy zastępczej	2017	2018	2019	2020	2021
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Pólsieroctwo	0	0	0	0	0
Uzależnienia rodziców	24	23	23	17	17
Przemoc w rodzinie	5	4	3	2	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	28	20	22	20	20
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	0	0
Ubóstwo	0	0	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0	0	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0	0
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	1	1	0	0	0
Inne	24	18	7	7	5

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów. „Inne” - m.in.: niepełnoletność rodziców, pobyt w zakładzie karnym rodzica/ów, odrzucenie dziecka.

Warto zaznaczyć, że przyczyny umieszczania dzieci - podobnie jak w pieczy rodzinnej - mogą być trudne do jednoznacznego określenia, dlatego w tym przypadku wzięto pod uwagę wiodące przyczyny umieszczenia dziecka. Z analizy danych wynika, że najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w CAPOW - PC jest bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz uzależnienia rodziców dzieci. Inne (rozwiązanie rodziny zastępczej) jest trzecim z powodów umieszczenia dzieci w placówkach. Porównując dane z lat 2017-2021 można stwierdzić, że liczba dzieci umieszczana w CAPOW - PC ze wskazanych powyżej powodów nie ulega znacznym zmianom.

Kolejnym istotnym czynnikiem charakteryzującym placówki opiekuńczo - wychowawcze jest wiek dzieci w nich umieszczanych. Dane dotyczące grup wiekowych dzieci zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wiek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej (stan na 31 grudnia danego roku)

Dzieci w wieku	2017	2018	2019	2020	2021
Poniżej 1 roku	0	0	0	0	1
1-3 lat	0	0	1	0	0
4-6 lat	3	2	0	0	1
7-13 lat	19	18	13	5	10
14-17 lat	45	35	32	31	16
18-24 lat	15	11	9	10	15
ogółem	82	66	55	46	43

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż ok. 50% dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych jest w okresie adolescencji (14-17 lat). Drugą grupę stanowią dzieci w przedziale wiekowym od 7 do 13 lat. Pełnoletni wychowankowie, którzy podjęli decyzję o pozostaniu w pieczy zastępczej to ok. 10% spośród wszystkich przebywających w pieczy instytucjonalnej.

Jednym z zadań CAPOW – PC w Człuchowie jest zgłaszanie dzieci do adopcji. Do Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Gdańsku zgłaszane są dzieci wolne prawnie, czyli takie, wobec których rodzice zrzekli się praw rodzicielskich lub których zostali pozbawieni mocą postanowienia sądowego oraz sieroty. Są także rodzice biologiczni, którzy zmieniają dotychczasowe postępowanie (podejmują leczenie, zatrudnienie) i odzyskują pełnię władzy rodzicielskiej. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą.

Tabela 11. Liczba dzieci opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą (stan na 31 grudnia danego roku).

Powód opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej	2017	2018	2019	2020	2021
Do domu rodzinnego	8	8	15	8	0
Do rodzinnej pieczy zastępczej	2	2	0	1	0
Do adopcji	1	1	2	0	0
Usamodzielnienie	12	12	11	3	2

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Oprócz wsparcia merytorycznego, niezbędne do właściwego funkcjonowania instytucjonalnych form pomocy jest również wsparcie finansowe. Poniższa tabela przedstawia koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Tabela 12. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz poniesione wydatki na ten cel (stan na 31 grudnia danego roku).

Rok	Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Powiatu Człuchowskiego	Kwota poniesionych wydatków	Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem Powiatu Człuchowskiego	Kwota poniesionych wydatków
2017	82	980.149,00	0	0
2018	66	963.149,00	2	48.780,00
2019	55	648.424,00	0	0
2020	46	1.314.838,00	0	0
2021	43	1.299.032,00	2	28.800,00

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Reasumując, opisana powyżej specyfika oraz dotychczasowe przekształcenia instytucjonalnej pieczy zastępczej, wynikające z realizacji zapisów ustawy oraz założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Człuchowskiego, prowadzą do dostosowania liczby i typów placówek do faktycznych potrzeb dzieci kierowanych do pieczy instytucjonalnej.

3. Usamodzielnianie wychowanków

Kolejną grupą osób, której udziela wsparcia PCPR, w ramach realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej, są usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także osoby opuszczające domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży, niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, jeśli zostały umieszczone w nich na podstawie orzeczenia sądu.

Przygotowanie wychowanków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku jest nadrzędnym zadaniem każdej rodziny zastępczej i placówki opiekuńczo-wychowawczej, a także placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W procesie usamodzielnienia wychowanek uczestniczą między innymi pracownik PCPR oraz rodziny zastępcze i pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Wychowanek samodzielnie podejmuje decyzję wspólnie z opiekunem tworząc plan usamodzielnienia i wskazuje opiekuna usamodzielnienia, a inne osoby włączone w ten proces pełnią tylko funkcje doradcze. Duże znaczenie w przebiegu procesu

usamodzielnienia odgrywa indywidualny program usamodzielnienia. Sporządzony dokument może być modyfikowany w trakcie procesu usamodzielnienia wówczas, gdy potrzeby wychowanka ulegają zmianom.

Młodzież, która osiąga pełnoletność w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych, także placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, i decyduje się na opuszczenie rodziny lub placówki ma możliwość skorzystania z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, jednorazowej pomocy na usamodzielnienie, jednorazowej pomocy rzeczowej na zagospodarowanie, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym. Mogą liczyć na wsparcie w uzyskaniu zatrudnienia, a także mają zapewnioną pomoc prawną i psychologiczną.

Poniżej przedstawiono liczbę usamodzielnianych wychowanków korzystających ze wsparcia, na podstawie Indywidualnego Programu Usamodzielnienia na przestrzeni pięciu ostatnich lat.

Tabela 13. Liczba wychowanków korzystających ze wsparcia (stan na 31 grudnia danego roku).

Rok	Opuszczana forma pieczy zastępczej	Formy pomocy		
		Pomoc na kontynuowanie nauki	Jednorazowa pomoc na usamodzielnienie	Jednorazowa pomoc na zagospodarowanie
2017	Rodzina zastępcza	30	4	2
	Placówka opiekuńczo - wychowawcza	12	4	3
	Inne, w tym MOW	2	0	0
2018	Rodzina zastępcza	27	7	6
	Placówka opiekuńczo - wychowawcza	9	1	1
	Inne, w tym MOW	1	0	0
2019	Rodzina zastępcza	28	4	1
	Placówka opiekuńczo - wychowawcza	9	1	4
	Inne, w tym MOW	1	0	0
2020	Rodzina zastępcza	31	3	5
	Placówka opiekuńczo - wychowawcza	7	1	3
	Inne, w tym MOW	1	1	0
2021	Rodzina zastępcza	21	11	7
	Placówka opiekuńczo - wychowawcza	6	0	0
	Inne, w tym MOW	0	0	1

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Człuchów.

Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej wychowanków korzysta z pomocy na kontynuowanie nauki. Chcą się kształcić i korzystać z tej formy pomocy jak najdłużej (do ukończenia 25 roku życia), zwłaszcza, że przyznawana jest bez żadnego kryterium dochodowego.

Natomiast, jednym z największych problemów osób usamodzielnianych jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto, osoby te cechują się często biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Celowe zatem jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiając młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia. W związku z tym utworzono mieszkanie chronione na bazie mieszkania znajdującego się w Bursie Szkolnej w Człuchowie. Między PCPR w Człuchowie a Bursą Szkolną w Człuchowie zostało podpisane w dniu 01.09.2021r. porozumienie w tym zakresie.

Usamodzielnieni wychowankowie objęci są pomocą socjalną, która w szczególności polega na monitorowaniu ich sytuacji życiowej, dochodowej i rodzinnej, a także na kontaktach z placówkami oświatowymi. Ponadto usamodzielniani wychowankowie w ramach projektu partnerskiego realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie „Pomorskie dzieciom” w ramach Poddziałania 6.2.2 Regionalnego Programu operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 mogli skorzystać z oferty bonów edukacyjnych. W ramach tych bonów, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie zakupił i przekazał 10 wychowankom sprzęt komputerowy – laptopy.

II. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest niezwykle efektywną metodą rozpoznania słabych i silnych stron funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Człuchowskim, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić w obszarze działania.

Tabela 14. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykwalifikowana i doświadczona kadra realizująca zadania polityki społecznej, ➤ cykliczne szkolenia pracowników zajmujących się pieczą zastępczą, ➤ zatrudnienie 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, ➤ superwizje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, ➤ dobra współpraca z Sądem, Policją, ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkiem adopcyjnym, ➤ wzrastająca świadomość potrzeb społecznych, ➤ znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy rodzinie, ➤ wsparcie psychologiczne i prawne dla mieszkańców powiatu, ➤ prowadzenie działań promujących rodzicielstwo zastępcze, ➤ prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze, ➤ funkcjonowanie Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Powiatu Czulchowskiego, ➤ wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia, ➤ mieszkanie chronione treningowe dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, ➤ realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Czulchowskim na lata 2021 - 2030, a także Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zbyt mała liczba funkcjonujących rodzinnych form pieczy zastępczej, zwłaszcza rodzin zastępczych zawodowych, ➤ niewiele osób chętnych do tworzenia nowych rodzin zastępczych, szczególnie zawodowych, ➤ mała świadomość społeczna o potrzebach w zakresie pieczy zastępczej, ➤ brak wolontariuszy do pracy w pieczy rodzinnej, ➤ mała ilość organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, ➤ niewielka ilość rodzin pomocowych, ➤ niewystarczające fundusze na szkolenia dla kadry pomocy społecznej, ➤ niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań i projektów, ➤ niedoskonałość ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ➤ występowanie patologii społecznej (alkoholizmu, przestępczości, syndromu wyuczonyj bezradności i rozkładu życia rodzinnego, brak pozytywnych wzorców osobowych), ➤ niewystarczająca pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży, ➤ zbyt mała liczba specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w publicznych placówkach zdrowia, ➤ niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, ➤ wysokie koszty utrzymania placówek opiekuńczo – wychowawczych, ➤ niskie uposażenie pracowników zatrudnionych w sektorze pomocy społecznej, ➤ brak wystarczającej liczby asystentów rodzin w ops.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie świadomości społeczności lokalnej, ➤ możliwość pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze, ➤ stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej, ➤ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, ➤ współpraca z Ośrodkiem Adopcyjnym, ➤ współpraca z powiatami ościennymi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ patologizacja i nieporadność życiowa rodzin naturalnych, ➤ wzrost kosztów utrzymania pieczy zastępczej, ➤ ograniczona ilość chętnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, ➤ wypalenie rodzin zastępczych zawodowych, ➤ problemy wychowawcze w pieczy zastępczej, ➤ ograniczone środki finansowe na realizację zadań w obszarach pomocy społecznej, edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, ➤ niewystarczające uregulowania prawne i niezrozumiałe przepisy wykonawcze oraz brak

	<p>spójności i stabilności ustawowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zanikające więzi międzyludzkie, ➤ przemoc w programach emitowanych przez media, ➤ występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny, m.in. uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie, choroby, ➤ brak współpracy ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny, ➤ upadek autorytetów, systemu wartości, ➤ występowanie patologii zachowań młodzieży i zagrożenie demoralizacją, ➤ powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców, wsparcia w rodzinie i ze strony środowiska, ➤ biurokracja, ➤ trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie.
--	--

III. CELE PROGRAMU

Podobnie jak w programie na lata 2019-2021, głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 - 2024 pozostaje dalszy rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Czulchowskim, z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Cele strategiczne i operacyjne Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 - 2024 przedstawiają poniższa tabela.

Tabela 15. Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

CEL GŁÓWNY: WSPARCIE I ROZWÓJ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	
CEL 1: Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	
Kierunki działań	Zadania
Poprawa postrzegania i świadomości społecznej o pieczy zastępczej	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej.
Zapewnienie adekwatnej do potrzeb ilości miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej	<p>Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, w szczególności zawodowych oraz niezawodowych.</p> <p>Przekształcenie już istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej w rodziny zawodowe lub RDD.</p>
Poprawa funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej	<p>Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów i superwizji.</p> <p>Wsparcie rodzin zastępczych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez koordynatorów rodzinnej pieczy</p>

	zastępczej. Zapewnienie adekwatnego do potrzeb poziomu zatrudnienia w jednostce (pod opieką 1 koordynatora było 15 rodzin).
	Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia specjalistycznego i pomocy w rozwiązywaniu sytuacji problemowych.
	Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy dziecka niezbędnych badań specjalistycznych, w tym diagnoz psychofizycznych.
	Zapewnienie dzieciom i młodzieży umieszczonych i przebywających w pieczy zastępczej wsparcia i pomocy.
	Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym przy współpracy z rodzinami biologicznymi.
	Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy finansowej (obligatoryjnej i fakultatywnej).
	Współpraca z innymi powiatami.
	Wzmocnienie współpracy i wymiana informacji międzyinstytucjonalnej na rzecz dziecka i rodziny.
	Organizowanie posiedzeń Zespołu ds okresowej oceny sytuacji umieszczonego w pieczy zastępczej dziecka.
	Prowadzenie rejestru osób zakwalifikowanych oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.
	Ocenianie sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.
	Ocenianie rodzin zastępczych.
	Wsparcie rodzin zastępczych rodzinami pomocowymi.
	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
	Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.
Integracja i edukacja środowiska lokalnego pieczy zastępczej	Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych.
	Zapewnienie warunków do funkcjonowania grup wsparcia pieczy zastępczej.
CEL 2: Rozwój i wzmocnienie instytucjonalnych form pieczy zastępczej	
<i>Kierunki działań</i>	<i>Zadania</i>
Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Utrzymanie instytucjonalnej pieczy zastępczej zapewniającej standard opieki i wychowania.
	Zapewnienie miejsc dla dzieci i młodzieży w sytuacjach kryzysowych.
Poprawa funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej	Zapewnienie zaspokajania niezbędnych potrzeb przyjmowanych i przebywających w pieczy instytucjonalnej dzieci i młodzieży na najlepszym poziomie, w szczególności realizacji potrzeb emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.
	Organizacja, adekwatnego do potrzeb, wsparcia dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć grupowych i indywidualnych: rekompensacji zaburzeń rozwoju, wsparcia edukacyjnego, rozwoju zainteresowań i uzdolnień, spędzania

	<p>czasu wolnego i wypoczynku, rozwoju umiejętności społecznych.</p> <p>Integracja wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p> <p>Organizowanie szkoleń, kursów, warsztatów dla wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p> <p>Współpraca z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej</p> <p>Współpraca z innymi powiatami.</p> <p>Wzmocnienie współpracy i wymiana informacji międzyinstytucjonalnej na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>Organizowanie posiedzeń Zespołu ds okresowej oceny sytuacji umieszczonego w pieczy zastępczej dziecka.</p> <p>Podnoszenie kwalifikacji przez kadre (np. nowe metody pracy z dzieckiem) oraz zapewnienie potrzebnego wsparcia (superwizje, wsparcie psychologiczne, szkolenia).</p>
CEL 3: Wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej i placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej	
<i>Kierunki działań</i>	<i>Zadania</i>
Poprawne funkcjonowanie w życiu społecznym.	Współuczestniczenie w sporządzaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych, a także motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy.
	Umożliwienie korzystania z poradnictwa specjalistycznego, w szczególności socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.
	Organizacja zajęć informacyjno - edukacyjnych dla osób opuszczających pieczę zastępczą i placówki.
	Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą o pomocy społecznej.
Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych	Wspieranie osób ubiegających się o mieszkania z zasobów gminy poprzez pomoc w procedurze administracyjnej, listy polecające.
	Zapewnienie warunków do funkcjonowania grup wsparcia dla młodzieży z pieczy zastępczej i osób usamodzielnianych.
Optymalizacja procesu usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	Wypracowanie i wdrażanie standardów w zakresie usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej i placówek.
	Podnoszenie kwalifikacji i zapewnienie szkoleń czy superwizji dla osób realizujących zadania w zakresie usamodzielniania wychowanków.

IV. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2022-2024

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. Rodzina zastępcza zawodowa powstaje poprzez podpisanie umowy ze Starostą lub w jego imieniu – z Kierownikiem PCPR. Obligatoryjnie (w ramach limitu) w przypadku wniosku rodziny zastępczej zawodowej, która: spełnia warunki na rodzinę zawodową, posiada opinię koordynatora i posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka. Natomiast fakultatywnie (w ramach limitu), w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która: spełnia warunki na rodzinę zawodową i posiada pozytywną opinię koordynatora.

Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej uwzględniając realne potrzeby i praktyki w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, ilości kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, odpowiedniego przeszkolenia na rodziców zastępczych, a także możliwości finansowych powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2022 – 2024:

- rok 2022 – utworzenie dwóch nowych rodzin zawodowych,
- rok 2023 - utworzenie dwóch nowych rodzin zawodowych,
- rok 2024 - utworzenie dwóch nowych rodzin zawodowych.

Limit ten jest rozumiany jako zapewnienie środków finansowych na ich zorganizowanie i prowadzenie, którego osiągnięcie będzie możliwe o ile uda się pozyskać rodziny spełniające wymogi ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej będą:

- budżet Powiatu Człuchowskiego (zgodnie z art. 191 i 196 ustawy),
- budżet państwa (zgodnie z art. 197 ustawy),
- budżety samorządów gminnych (zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy),
- budżety innych powiatów (zgodnie z art. 191 i 196 ustawy),
- odpłatności rodziców biologicznych i osób zobowiązanych (zgodnie z art. 193 ustawy),
- dotacje oraz projekty w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- projekty konkursowe w ramach środków Unii Europejskiej (zgodnie z art. 197 ustawy),

- środki finansowe innych podmiotów współpracujących na rzecz realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym realizatorem i koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, jednakże Program nie będzie możliwy do zrealizowania bez partnerów, którymi będą:

- Starostwo Powiatowe w Człuchowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Człuchowie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Człuchowskiego,
- Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie,
- Rodziny zastępcze,
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Ośrodki Adopcyjne,
- Kuratorzy sądowi,
- szkoły z terenu Powiatu Człuchowskiego.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Człuchowskim na lata 2022-2024 skierowany jest do:

- dzieci i młodzieży przyjmowanej i przebywającej w pieczy zastępczej,
- osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą i ich opiekunów usamodzielnienia,
- rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej,
- osób i podmiotów realizujących zadania na rzecz pieczy zastępczej.

VIII. MONITORING I EWALUACJA

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, który na bieżąco będzie oceniał realizację Programu oraz proponował zmiany i aktualizację założeń, celów i skutecznych działań. W ramach rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie analizowany stopień realizacji Programu dokonywany z właściwymi komisjami Rady Powiatu.

Przedstawiony „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2022-2024” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i zmieniających się problemów społecznych określone zadania mogą ulegać modyfikacji. Wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe.

IX. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘTYCH CELÓW

Za pomocą analizy porównawczej, wskaźniki mają przedstawić rozwój pieczy zastępczej w Powiecie Człuchowskim w latach, które obejmuje niniejszy program, będą nimi:

- liczba rodzin zastępczych w powiecie;
- liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w pieczy zastępczej;
- wykorzystywanie środków na realizację programu;
- wsparcie merytoryczne i finansowe skierowane dla rodzin zastępczych;
- wsparcie merytoryczne i finansowe skierowane dla osób usamodzielnianych,
- zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych,
- utrzymanie standardów pieczy instytucjonalnej.

X. ZAKOŃCZENIE

Rodzina, to najważniejsze miejsce w życiu człowieka. To w niej żyjemy, dorastamy, uczymy się tego co ważne - wartości, samodzielności i miłości. W rodzinie szukamy poczucia bezpieczeństwa i przynależności. Dając je i dzieląc się miłością bezwarunkową, uczymy dzieci tego samego, pokazujemy, że każdy zasługuje na szacunek i szczęście. Rozwój dziecka może przebiegać harmonijnie wtedy, gdy są zabezpieczone te wszystkie jego potrzeby. Gdy nie jest możliwe, z różnych przyczyn, zapewnienie odpowiednich warunków w rodzinie biologicznej, to niezbędne jest włączenie się państwa w wychowanie dziecka. Odbywa się to poprzez umieszczenie w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Człuchowskiego na lata 2022-2024 wyznacza kierunki działań uznane za potrzebne i wartościowe. Uwidacznia on również, że forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym powrotu do rodziny naturalnej. W przypadku kiedy dziecko musi znaleźć się poza rodziną biologiczną należy stworzyć jemu dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie na jak długo trafia do innych form pieczy zastępczej. Piecza zastępcza ma być uzupełnieniem pieczy rodzicielskiej, a nie formą, która pieczę rodzicielską na zawsze zastępuje.

Sto lat to za mało, sto lat to za mało, 150 by się zdało.
200 to parzysta, 200 to parzysta, no to życzymy całe 300.
A ja mogę przysiąc, a ja mogę przysiąc, niech nam żyje cały 1000.
Kicały zające, kicały zające, niech nam żyje 2000.
Zabili bizona, zabili bizona, niech nam żyje pół miliona
Pękają kondomy, pękają kondomy niech nam żyje dwa miliony
A my nie szynszylę, a my nie szynszylę niech nam żyje Bóg /hmmm wie ile !!!

<https://jbzd.com.pl/obr/1546492/znacie-zwrotki-sto-lat-to-za-malo#:~:text=100%20lat%20100,chuj%20wie%20ile>